

ANALIZA CADRULUI NAȚIONAL ȘI INTERNAȚIONAL PRIVIND PRESCRIȚIA EXTINCTIVĂ

ANALYSIS OF THE NATIONAL AND INTERNATIONAL FRAMEWORK REGARDING THE EXTINCTIVE PRESCRIPTION

CZU: 340.5:347.131.26

Anton SECRIERU

Universitatea de Stat din Moldova

ORCID: 0009-0000-8552-0416

E-mail: secrieruanton93@gmail.com,
avocat.antonsecrieru@gmail.com

Abstract. *This paper contains an analysis of the national and international legal framework regarding the extinctive prescription. The study examines national and international doctrine, national regulations, including comparative aspects, as well as judicial practice. The paper highlights the essential changes to the institution of extinctive prescription, with emphasis on its legal nature and mode of operation. Similarly, the legislation of other states was analyzed in comparison with the national legislation, highlighting the differences between them and possible proposals for improving the national legislation.*

Keywords: *terms, extinctive prescription, civil action, interruption, suspension, exception of lateness.*

Rezumat. *Prezenta lucrare cuprinde o analiză a cadrului juridic național și internațional privind prescripția extinctivă. Studiul examinează inclusiv doctrina națională și internațională, reglementările naționale, de drept comparat cât și practica judiciară. În cadrul lucrării au fost scoase în evidență acele modificări esențiale ale instituției prescripției extinctive, fiind pus accent pe natura juridică și modul de operare a acesteia. La fel, au fost analizate legislațiile altor state în comparație cu legislația națională, fiind evidențiate diferențele dintre acestea și eventuale propuneri de îmbunătățire a legislației naționale.*

Cuvinte cheie: *termene, prescripția extinctivă, acțiune civilă, întrerupere, suspendare, excepția de tardivitate*

Instituția prescripției extinctive este un subiect important în dreptul civil, fiind marcat de modificările aduse Codului civil, de practica judiciară recentă care accentuează importanța respectării termenelor și invocarea corectă a apărării în instanță.

Analiza cadrului național și internațional pe marginea prescripției extinctive conduce la scoaterea în evidență a problemelor teoretice și practice referitor la corecta aplicare a instituției respective, care reprezintă unul din cele mai importante instrumente care garantează securitatea raporturilor juridice civile.

Profesorul Marian Nicolae consideră că prescripția extinctivă este o instituție juridică care necesită o analiză mai amănunțită, deoarece regimul său juridic este

departe de a fi cristalizat, situație care se întâlnește nu numai în dreptul român, dar și în dreptul comparat, unde, deși prescripția a făcut obiectul unor cercetări laborioase și aprofundate, concretizate în zeci de tratate, monografii, și teze de doctorat, rezultatele obținute sunt pe departe de a fi definitive, ele nereușind să întrunească adeziunea specialiștilor nici măcar în problemele cheie: fundamentul, natura juridică și modul de operare a prescripției extinctive. [1 p. 16]

Într-adevăr, din abordările întâlnite în literatura de specialitate, rezultă că, autorii nu au o poziție unanimă în special în partea ce ține de natura juridică a prescripției extinctive, or, există două probleme sau aspecte care trebuie succesiv analizate.[2 p. 339]

Prima problemă ține în principal pe natura juridică a prescripției extinctive, unii considerând că aceasta ar aparține în mod substanțial dreptului civil sau celui procesual civil, iar, o doua problemă, consecutivă, este ceea de a ști ce calificare juridică trebuie să primească prescripția dreptului la acțiune în cadrul ramurii de drept respective.

Prescripția extintivă este astăzi pe larg răspândită, fiind întâlnită practic în toate legislațiile naționale cât și în relațiile juridice internaționale. În același timp, această instituție este foarte veche, având rădăcini chiar din dreptul roman, care a consacrat-o alături de uzucapiune, printre mijloacele cele mai eficace în asigurarea stabilității și consolidării raporturilor juridice născute din situații de fapt stabilizate într-un interval de timp, socotit suficient de lung.[1 p. 23]

Eforturile doctrinare și jurisprudențiale ulterioare s-au axat în continuare pe cercetarea aprofundată a acestui fenomen juridic, cu numeroase tentative de definire a prescripției extinctive, de determinare a naturii juridice, a fundamentului și a modului de operare a acesteia.

În același timp, se identifică în literatura de specialitate o lipsă de abordare uniformă în ceea ce ține de natura juridică a prescripției extinctive și apartenența acesteia.

În continuare, în vederea elaborării definiției prescripției extinctive, în doctrină s-au conturat două curente de opinie.

Marian Nicolae consideră că, prescripția extintivă este acel mod de înlăturare a răspunderii civile constând în stingerea dreptului material la acțiune neexercitat în termenul stabilit de lege.[1 p. 44]

Această opinie de factură civilistă, este împărtășită și de majoritatea doctrinarilor. Astfel, prescripția extintivă a fost în genere înțeleasă ca fiind stingerea dreptului la acțiune neexercitat în termenul stabilit de lege. [3 p. 237, 4 p. 388]

Într-o altă opinie, de natură proceduristă, prescripția extintivă este definită ca fiind stingerea acelei componente a dreptului la acțiune care este posibilitatea titularului dreptului subiectiv de a obține obligarea subiectului pasiv la executarea obligației corelative sau la recunoașterea dreptului subiectiv încălcat, datorită neseizării organului de jurisdicție în termenul prevăzut de lege.[5. p. 270]

Referitor la cele două direcții conturate pe marginea definiției prescripției extinctive, ne raliem părerii majorității autorilor, or, prescripția extincitivă este în primul rând, o instituție de drept civil. În al doilea rând, prescripția extinctivă stinge doar dreptul la acțiune în sens material și nu în sens procesual. Aici, este necesar a face o claritate referitor la cele două accepțiuni ale dreptului la acțiune.

Dreptul la acțiune în sens procesual nu este altceva decât posibilitatea persoanei lezate sau interesate de a sesiza instanța de judecată, adică de a se adresa organului jurisdicțional competent și de a intenta o acțiune civilă prin depunerea unei cereri de chemare în judecată, dacă aceasta consideră că i s-a încălcat sau contestat un drept.

Totuși, prin prisma accesului la justiție, rezultă că dreptul la acțiune nu este un drept absolut ci unul relativ, care poate implica limitări, atâta timp cât acestea sunt rezonabile și proporționate cu scopul urmărit. Limitările respective sunt acele premise și condiții impuse de lege, întrunirea cărora permite înaintarea acțiunii în justiție și realizarea dreptului la acțiune în sens procesual.

Codul de Procedură Civilă al Republicii Moldova prin prisma prevederilor art. 169 și 170 stabilește care sunt acele condiții și premise pentru a putea înainta o acțiune în justiție. Însă, acestea nu urmează a fi privite la niște restricții sau bariere în exercitarea dreptului la acțiune ci mai degrabă ca niște garanții procesuale instituite în scopul evitării abuzurilor din partea justițiabililor și aplicării efective a resurselor instanțelor de judecată.

Admiterea poziției precum că, prescripția stinge dreptul la acțiune în sens procesual, ar conduce la necesitatea completării art. 169 CPC, cu o prevedere nouă, prin care, acțiunea civilă va fi refuzată ca urmare a expirării termenului de prescripție, ceea ce nu reprezintă o opțiune, nefiind un scop legitim în acest sens. Or, accesul la justiție poate fi limitat, în special prin instituirea condițiilor de admisibilitate, domeniu în care statul se bucură de o anumită marjă de apreciere. Aceste limitări trebuie să urmărească un scop legitim, asigurându-se o proporționalitate între interesul persoanei și scopul legitim urmărit [6 § 37]. Totuși, limitările nu trebuie să reducă la zero esența acestui drept. Regulile de procedură au scopul de a asigura o bună administrare a justiției și, în special, a asigura securitatea raporturilor juridice, iar cei implicați în proceduri trebuie să se aștepte ca aceste reguli să fie aplicate.

Dreptul la acțiune în sens material este un drept concret, personal, particular, ce conferă titularului său posibilitatea de apărare a dreptului subiectiv civil încălcat sau contestat prin pronunțarea unei hotărâri judecătorești favorabile.

Diferența dintre cele două accepțiuni ale dreptului la acțiune este că dreptul la acțiune în sens procesual nu depinde de expirarea unui anumit termen, acțiunea putând fi intentată oricând, indiferent de cât timp a trecut de la data încălcării dreptului subiectiv civil, și invers, dreptul la acțiune în sens material este valabil numai în limitele stabilite de lege.

Posibilitatea admiterii acțiunii prin pronunțarea unei hotărâri judecătorești favorabile depinde de anumite condiții de fond, printre care este și termenul de prescripție

extinctivă. Având în vedere că, prescripția extinctivă este o condiție de fond, rezultă cert că expirarea acesteia conduce la stingerea dreptului la acțiune în sens material.

De asemenea, în literatura de specialitate, s-au mai conturat o serie de definiții. Astfel, pentru George Plastara, prescripția extinctivă este un mijloc de a dovedi o plată ca o prezumție legală de liberațiune a debitorului. Prescripția este efectul timpului asupra dreptului lui [7. p. 175]

Matei B. Cantacuzino definește prescripția ca un mijloc de liberațiune a debitorului, și prin urmare de stingere a obligației, care operează în condițiile determinate de lege, neatârnat de orice realizare, transformare sau transmitere a raportului [8 p. 192].

Ne expunem dezacordul cu această noțiune, or, prescripția extinctivă nu este un mod de stingere a obligației. Obligația nu se consideră a fi stinsă după expirarea termenului de prescripție, ceea ce rezultă din următoarele considerente:

1. prescripția extinctivă nu se regăsește printre acele metode/mijloace de stingere a obligațiilor prevăzute de cap. VII din Codul civil,
2. debitorul este în drept să execute obligația chiar și după expirarea termenului de prescripție;

Drept urmare, prescripția extinctivă nu stinge obligația dar stinge dreptul material la acțiune. Mai mult decât atât, nu există vreo prevedere legală care să consacre această teză. *Per a contrario* art. 394 din Codul civil [9], prevede că acțiunea se respinge în temeiul expirării termenului de prescripție, numai dacă persoana în favoarea căreia a curs termenul a ridicat excepția de tardivitate conform Codului de procedură civilă.

De aici rezultă cert că, dacă persoana nu invocă expirarea termenului de prescripție, atunci, acțiunea se examinează în fond. Prin urmare, expirarea termenului de prescripție nu presupune o metodă de stingere a obligației, dar, stinge dreptul material la acțiune, dacă este invocat corespunzător.

Dreptul la acțiune reprezintă mijlocul procesual pus la îndemâna justițiabililor de a cere instanțelor judecătorești să apere drepturile sau interesele lor civile, având funcția principală de a pune în mișcare aparatul judiciar în vederea realizării sau valorificării drepturilor civile încălcate sau nerecunoscute.

Dacă dreptul la acțiune reprezintă dreptul la realizarea prin constrângere a unui drept subiectiv încălcat sau contestat, atunci este esențial a cunoaște din ce moment și în decursul cărui termen creditorul își poate valorifica dreptul la acțiune. Dreptul respectiv poate fi realizat pe durata prescripției acțiunii, la a cărei expirare instanța, la cererea reclamatului, este în drept să nu admită acțiunea [10 p. 77].

Posibilitatea admiterii acțiunii prin pronunțarea unei hotărâri judecătorești favorabile depinde de anumite condiții de fond, printre care este și termenul de prescripție extinctivă.

Prescripția extinctivă este reglementată actualmente în Cartea I, Titlul IV, cap. II, art. 391 – 408 Codul civil al Republicii Moldova.

În general, în legislația Republicii Moldova, instituția prescripției extinctive a cunoscut reglementări începând cu Codul Civil din 26.12.64 (în vigoare 01.07.1965). Astfel, sediul materiei era Codul civil, art. 74 – 88.

Ca și în prezent, Codul prevedea în art. 74, că „*termenul general pentru apărarea printr-o acțiune a drepturilor încălcate ale unei persoane (prescripția) este de trei ani*”.

La fel, erau prevăzute unele termene de prescripție mai scurte, și erau reglementate unele situații de suspendare și întrerupere a termenului de prescripție.

Un aspect elocvent se referea la **posibilitatea invocării din oficiu** de către instanța de judecată a prescripției extinctive și, respectiv, respingerea acțiunii fără ca pârâtul sau persoana în favoarea căreia a curs prescripția să fi solicitat acest lucru. [11]

Considerăm, că o astfel de reglementare este contrară principiului contradictorialității și disponibilității procesului civil, iar, atribuirea judecătorului a astfel de posibilitate conduce la încălcarea imparțialității și echidistanței în proces [12]. Invocarea tardivității trebuie să fie lăsată la dispoziția părții în proces, condiționat de respectarea ordinii procesuale. Or, așa cum debitorul este în drept să execute obligația chiar și după expirarea termenului de prescripție, iar, creditorul nu este ținut să-i restituie prestația în acest caz, debitorul trebuie să fie în drept să aleagă dintre mijloacele de apărare existente, fără ca instanța de judecată să decidă aplicarea sau nu a acestora contrar voinței părții.

Totuși, o dată cu intrarea în vigoare a Codului civil nr. 1107-XV din 6 iunie 2002, situația s-a schimbat radical. Reglementarea prescripției extinctive o găsim în Titlul IV, cap. II, art. 267 – 283.

Astfel, problema privind invocarea din oficiu a tardivității a fost înlăturată. Or, conform art. 271 Cod civil, „*Acțiunea privind apărarea dreptului încălcat se respinge în temeiul expirării termenului de prescripție extintivă numai la cererea persoanei în a cărei favoare a curs prescripția, depusă pînă la încheierea dezbaterilor în fond.*”

Observăm că, legiuitorul a lăsat problema tardivității acțiunii la dispoziția părții interesate, condiționat de respectarea cadrului legal privind momentul formulării acesteia.

O astfel de modificare a fost binevenită, or, după cum s-a arătat mai sus, invocarea din oficiu a tardivității acțiunii conducea la o gravă lezare a drepturilor părții în proces.

De asemenea, Codul civil din 2002 a venit cu o serie de completări în ceea ce vizează momentul curgerii termenului de prescripție. Astfel, dacă Codul civil din 1964 conținea o singură reglementare în acest sens, și anume că „*prescripția începe să curgă din ziua în care s-a născut dreptul la acțiune; dreptul la acțiune se naște din ziua cînd persoana a aflat sau trebuia să afle, că i-a fost încălcat un drept*”, atunci, Codul civil din 2002 a reglementat o serie de situații juridice distincte, în care mo-

mentul curgerii termenului de prescripție este diferit. Ca exemplu putem menționa despre obligațiile fără termen, despre obligațiile regresive, despre răspunderea delictuală sau chiar despre termenul de prescripție în cazul obligațiilor succesive. În toate aceste cazuri, avem reglementări și respectiv aplicări diferite ale momentului de începere a curgerii termenului, care, în viziunea noastră este binevenit, or, aplicarea unei reguli generale asupra unei situații specifice cum este termenul de prescripție pentru prestațiile succesive, este anevoioasă, deoarece este necesar spre exemplu ca legea să prevadă ce se întâmplă cu acea prestație succesivă pentru care termenul de prescripție a expirat, se aplică termenul de prescripție doar în raport cu acea prestație sau cu întreaga obligație. La fel, este și situația cu privire la răspunderea delictuală, în care, termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data când păgubitul a cunoscut sau trebuia să cunoască paguba și pe cel care răspunde de ea.

În continuare, la 01.03.2019, Codul civil a fost modernizat prin Legea Nr. 133 din 15-11-2018 privind modernizarea Codului civil și modificarea unor acte legislative. Modificări esențiale au fost aduse și instituției prescripției extinctive. Deși termenul general de prescripție a rămas la fel, totuși, s-au introdus și noi termene de prescripție, și anume termenul de 10 ani acțiunile privind:

- a) drepturile reale care nu sînt declarate prin lege imprescriptibile ori nu sînt supuse altui termen de prescripție;
- b) repararea prejudiciului adus mediului. [9]

La fel, o fost modificată și modalitatea de invocare a tardivității acțiunii prin introducerea excepției de tardivitate. Respectiv, conform art. 394 Cod civil, „*acțiunea privind apărarea dreptului încălcat se respinge în temeiul expirării termenului de prescripție extinctivă numai dacă persoana în a cărei favoare a curs prescripția, creditorii persoanei sau oricare altă persoană care are un interes legitim a ridicat excepția de tardivitate conform Codului de procedură civilă.*”

Conform art. 186¹ alin. (1,2) CPC, „*Cererile depuse în instanța de judecată peste termenul de prescripție extinctivă, a căror tardivitate a fost invocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare de partea în proces, persoana în a cărei favoare a curs prescripția, de creditorul persoanei sau de către oricare altă persoană care are interes legitim, se examinează în fond doar după examinarea de către instanța de judecată a excepției de tardivitate. Excepția de tardivitate și, după caz, repunerea în termen se soluționează în ședință de judecată, convocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare.*” [13]

Aici, urmează a fi menționat că, dacă persoana interesată nu a invocat excepția de tardivitate conform regulilor Codului de Procedură civilă, adică doar în faza de pregătire a cauzei pentru dezbaterile judiciare, atunci, aceasta nu va mai fi în drept să invoce problema tardivității. Cu părere de rău, practica judiciară la acest capitol este neuniformă, or, unii judecători soluționează problema tardivității cauzei chiar odată cu fondul cauzei [14 p. 7], ceea ce în viziunea noastră este contrar legislației deoarece, art. 394 Cod civil condiționează posibilitatea aplicării prescripției extinctive

numai după ridicarea excepției de tardivitate conform Codului de Procedură civilă [15 p. 7].

La fel, o modificare esențială se referă la efectul întreruptiv retroactiv al prescripției extinctive, în situația depunerii unei acțiuni în judecată, soldată cu restituirea, scoaterea de pe rol a acțiunii sau anularea ordonanței, succedată de depunerea unei noi acțiuni civile. Astfel, conform art. 402 alin. (1) Cod civil, „*Dacă instanța de judecată a restituit cererea, a scos cererea de pe rol sau a anulat ordonanța judecătorească, cursul prescripției extinctive care a început pînă la intentarea acțiunii continuă fără întrerupere.*” Noutatea este introdusă în alin. (2) al art. 402 Cod civil, care prevede că, „*Cu toate acestea, dacă reclamantul, în termen de 6 luni de la data cînd a devenit irevocabilă încheierea de restituire a cererii, de scoatere a cererii de pe rol sau de anulare a ordonanței, depune o nouă acțiune, prescripția este considerată întreruptă prin acțiunea precedentă cu condiția ca noua acțiune să fie **admisă.***”

Considerăm că aceasta modificare este binevenită, întrucât, vine să mai acorde o posibilitate titularului dreptului la acțiune, să-și mai poată exercita încă o dată dreptul la acțiune. Profesorului Octavian Cazac, consideră că, scopul normei este de a acorda o șansă titularului dreptului la acțiune, o singură șansă, să își mai exercite o dată acest drept cu condiția că între data rămînerii irevocabile a actului judecătoresc prin care se constată unul din cele trei incidente și data introducerii noii acțiuni nu trece mai mult de 6 luni [16].

Totuși, norma dată conține și o sintagmă care în viziunea noastră creează controverse întrucât, ar veni ca o excepție de la regula potrivit căreia excepția de tardivitate urmează a fi examinată doar în faza de pregătire a cauzei pentru dezbaterile judiciare. Astfel, sintagma „*admisă*”, urmează a fi supusă criticii din mai multe considerente.

În primul rând, problema apare atunci când prima acțiune care a fost supusă la unul din cele trei incidente nu era prescrisă, termenul de 6 luni s-a respectat, iar pârâtul a invocat excepția de tardivitate.

Problema constă în aceea că, judecătorul riscă să se pronunțe asupra fondului cauzei încă la faza pregătirii cauzei pentru dezbaterile judiciare. Or, condiția ca termenul de prescripție să fie întrerupt prin prima acțiunea este ca acțiunea a doua să fie admisă pe fond. Deci, judecătorul nu are altă soluție decât să examineze excepția de tardivitate odată cu fondul cauzei. Soluțiile urmare a examinării cauzei, reieșind din reglementarea actuală ar fi, admiterea acțiunii sau respingerea ca tardivă.

Prin urmare, constatăm că judecătorului îi este impusă situația de a încălca regulile de procedură civilă, fapt ce îl constatăm ca fiind inadmisibil.

În al doilea rând, examinarea excepției de tardivitate odată cu fondul cauzei este contrară regulilor de procedură civilă, or, după cum s-a arătat mai sus, art. 394 Cod civil cât și art. 186¹ alin. (1,2) Cod de procedură civilă condiționează examinarea tardivității de faza de pregătire a cauzei pentru dezbaterile judiciare.

Soluția care se impune este modificarea sintagmei „*admisă*” din art. 402 alin. (2) Cod civil, cu sintagma „*primită spre examinare,*” sau, „*soluționată în fond, prin hotărâre*”. Aceasta va conduce la înlăturarea riscului ca judecătorul să se expună anticipat asupra fondului cauzei, cât și încălcării regulilor de procedură civilă privind examinarea excepției de tardivitate.

Sub aspect comparat, menționăm că, în Codul civil român, prescripția extinctivă este reglementată în Cartea a VI-a – Prescripția extinctivă, decăderea și calculul termenelor, Titlul I (art. 2500–2544).

În mare parte, reglementările din Codul civil Român nu diferă de cele ale legislației Rep. Moldova în materia prescripției extinctive, termenul general de prescripție fiind de 3 ani de zile. Totuși, legislația română reglementează spre exemplu cazuri de renunțare la prescripție, care, în legislația națională a RM nu sunt prevăzute.

Respectiv, art. 2507 Cod civil român prevede că, „*nu se poate renunța la prescripție cât timp nu a început să curgă, dar se poate renunța la prescripția împlinită, precum și la beneficiul termenului scurs pentru prescripția începută și neîmplinită. După renunțare, începe să curgă o nouă prescripție de același fel.*” [17]

Considerăm, că de fapt, renunțarea la prescripție este un temei de întrerupere a cursului prescripției extinctive, care are drept efect curgerea unui nou termen de prescripție.

De asemenea, legislația românească în art. 2540 prevede ca temei de întrerupere a termenului de prescripție *punerea în întârziere a debitorului*. Prin urmare, prescripția este întreruptă prin punerea în întârziere a celui în folosul căruia curge prescripția numai dacă aceasta este urmată de chemarea lui în judecată în termen de 6 luni de la data punerii în întârziere.

Legislația Republicii Moldova nu prevede ca temei general de întrerupere a prescripției punerea în întârziere. Totuși, o reglementare similară o găsim în alin. (3) art. 1462 Cod civil, potrivit căruia, „*O pretenție scrisă suspendă prescripția pînă în ziua în care transportatorul respinge pretenția în scris și restituie documentele anexate. În caz de acceptare parțială a pretenției, prescripția nu-și reia cursul decît pentru partea din pretenție care rămîne litigioasă. Dovada primirii pretenției sau a răspunsului și a restituirii documentelor cade în sarcina părții care invocă acest fapt. Pretențiile ulterioare care au același obiect nu suspendă prescripția.*”

Considerăm că, temeiul respectiv de întrerupere prevăzut de legislația românească, ar fi aplicabil termenelor speciale de prescripție care sunt mai scurte, pentru a acorda posibilitatea titularului de drept să-și construiască apărarea, probatoriul și respectiv să înainteze acțiunea civilă.

Codul civil Italian din 16 martie 1942, n. 262, reglementează instituția prescripției extinctive în Cartea VI, titlul V art. 2934-2969. [18]

Termenul general de prescripție este de zece ani de zile (art. 2946).

Codul mai prevede posibilitatea de renunțare la prescripție (art. 2937) cât și interdicția invocării din oficiu a acesteia (art. 2938).

Urmează a fi atrasă atenția asupra prevederilor art. 2941 alin. (7) din Codul Civil Italian, potrivit căruia, prescripția rămâne suspendată între persoanele juridice și administratorii acestora pe durata mandatului, pentru acțiunile de răspundere față de aceștia.

O astfel de reglementare este utilă și binevenită. Or, în situația în care, termenul de prescripție este mai scurt, spre exemplu de 6 luni de zile, și până la eliberarea administratorului, respectiv până numirea în funcție a unui nou administrator, poate să curgă mai mult timp, care, cumulat cu termenul curs anterior poate conduce la expirarea termenului de prescripție. În acest caz, conducerea persoanei juridice nu va putea să-și exercite drepturile față de administrator.

Totodată, o astfel de reglementare este și periculoasă, caci este contrară scopului prescripției extinctive și anume securitatea raporturilor juridice civile, deoarece, prescripția fiind suspendată, acțiunea poate fi înaintată și peste un termen nedeterminat, creând o incertitudine permanentă pentru debitor.

În ceea ce privește acordurile internaționale, prescripția extinctivă la fel este pe larg reglementată.

Spre exemplu Convenția relativă la contractul de transport internațional al mărfurilor pe șosele (C.M.R.), din 19.05.56, reglementează în art. 32 termenul de prescripție pentru acțiunile ce derivă din contractului de transport internațional al mărfurilor [19].

La fel, art. 35 din Convenția pentru unificarea anumitor reguli referitoare la transportul aerian internațional încheiată la Montreal la 28 mai 1999, la care Republica Moldova a aderat prin legea Nr. 254 din 05-12-2008, prevede că, „*Dreptul la despăgubire este anulat dacă acțiunea în responsabilitate nu este introdusă în termen de 2 ani de la data sosirii la destinație sau de la data la care aeronava ar fi trebuit să sosească sau de la data încetării transportului*” [20].

Concluzionăm astfel că și tratatele internaționale conțin reguli privind prescripția extinctivă, ceea ce acordă acesteia o importanță deosebită și un rol crucial în raporturile juridice internaționale.

Concluzii

Din analiza reglementărilor naționale și internaționale, constatăm că instituția prescripției extinctive prezintă o importanță deosebită atât din perspectivă teoretică cât și practică. Respectarea normelor care reglementează prescripția extinctivă contribuie, fără îndoială, la asigurarea unui proces echitabil și la realizarea efectivă a principiilor și sarcinilor procesului civil.

Prescripția extinctivă a fost abordată de autorii din Republica Moldova mai modest, în comparație cu cercetările științifice din alte state, în care există un șir de articole științifice, monografii, manuale.

Legislația națională a Republicii Moldova fiind recent modificată a introdus o serie de noutăți în ceea ce privește prescripția extinctivă și în special modul de aplicare a acesteia.

În linii generale, aceasta corespunde principiilor generale de funcționare a acesteia aplicate de alte legislații, cum ar fi România sau Italia.

Este de menționat că, importanța instituției respective derivă din necesitatea asigurării securității raporturilor juridice, stimularea diligenței titularului dreptului, prevenirea abuzului de drept, protecția probelor și stabilitatea circuitului civil și economic.

Tocmai de aceea, legislația civilă trebuie încontinuu adaptată la noile realități economice, astfel încât aceasta să corespundă exigențelor sociale și economice, și să asigure scopul pentru care a fost instituită.

Bibliografie:

1. Marian N., *Tratat de Prescripție Extinctivă*. București, Universul Juridic, 2010, ISBN 978-973-127-380-8;
2. Beleiu G., *Natura Juridică a prescripției extinctive*, în S.C.J. nr. 4/1985, p. 339;
3. Beleiu G., *Drept civil Român, Introducere în dreptul civil, subiectele dreptului civil*, Ediția VIII-A, revăzută și adăugită de Marian Nicolae și Petrică Trușcă. București, Universul juridic, 2003, ISBN 973-85847-5-2;
4. Baieș S., Roșca N., *Drept civil – partea generală, persoana fizică, persoana juridică*, ediția a V-a, Chișinău, 2014, ISBN 978-9975-53-306-5;
5. Boroș G., *Drept civil. Partea Generală*. București, All Educational, 1998;
6. Hotărârea CtEDO în cauza Cauza Guérin contra Franței, (51/1997/835/1041) 29 July 1998, § 37, [citat la 29.09.2025], disponibil <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-58204%22%5D%7D>;
7. Dogaru I., *Drept civil. Ideea scurgerii timpului și consecințele ei juridice*. București, All Beck, 2002, ISBN 973-655-236-5
8. Cantacuzino M., *Elementele dreptului civil*, Ediție îngrijită de Gabriela Bucur, Marian Florescu, București, ALL Educational, 1998, ISBN 973-9392-25-3;
9. Codul civil al Republicii Moldova Nr. 1107 din 06-06-2002, Publicat : 01-03-2019 în Monitorul Oficial Nr. 66-75 art. 132
10. Brumă S., *Particularitățile prescripției acțiunii în cadrul angajării răspunderii subsidiare*, În REVISTA NAȚIONALĂ DE DREPT, Nr. 1, ianuarie 2010, p. 77-78;
11. Codul civil al Republicii Sovietice Socialiste Moldovenești, din 26.12.64 (în vigoare 01.07.1965), *abrogat*.
12. Decizia Curții Constituționale din România, nr. 156/2023 referitoare la respingerea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 2.512 și 2.513 din Codul civil, [citat la 29.09.2025], disponibil <https://lege5.ro/Gratuit/getqmqzyheytm/decizia-nr-156-2023-referitoare-la-respingerea-excepției-de-neconstituționalitate-a-dispozițiilor-art-2512-si-2513-din-codul-civil>;

13. Codul de Procedură Civilă, Nr. 225 din 30-05-2003, Publicat : 03-08-2018 în Monitorul Oficial Nr. 285-294 art. 436.
14. hotărârea jud. Chișinău sediul Centru din 13 iunie 2022 dosar nr.: 2-3716/20, [citată la 29.09.2025], disponibil https://jc.instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/MmU0ZGI1YzctMjAzNi00Mjg4LTgyNGEtZDBmYjIxYTNmYTU1;
15. decizia Curții de Apel Centru din 23.09.2024, dosar nr.: 2rc-240/24, [citată la 29.09.2025], disponibil https://cac.instante.justice.md/ro/pigd_integration/pdf/NTBmZjg1NmYtYTE2Ni00ZmI4LTk1YjltOGNjNTAzYTE3NDkz;
16. Cazac O, adnotare la art. 402 Cod civil, [citată la 29.09.2025], disponibil <https://animus.md/adnotari/402/>, Publicat: 2 aprilie 2021;
17. Codul civil al României din 17 iulie 2009, [citată la 29.09.2025] disponibil <https://legislatie.just.ro/public/detaliidocument/175630> ;
18. Codul civil Italian din 16 martie 1942, [citată la 29.09.2025], disponibil, <https://www.altalex.com/documents/codici-altalex/2015/01/02/codice-civile>;
19. Convenția relativă la contractul de transport internațional al mărfurilor pe șosele (C.M.R.), Încheiată la 19 mai 1956 la Geneva. Publicată în ediția oficială “Tratate internaționale”, 1998, volumul 4, pag.147.
20. Convenția pentru unificarea anumitor reguli referitoare la transportul aerian internațional încheiată la Montreal la 28 mai 1999, la care Republica Moldova a aderat prin legea Nr. 254 din 05-12-2008, Publicat : 23-12-2008 în Monitorul Oficial Nr. 230-232 art. 846.